

Jü Santiagota Carta Jume Dóoce Tribum Síme Ániat Chibejtilammehui

Teboteri

1 ¹Ínapo Santiago, Diosta nésauta joriamé éntok itom Señor Jesucristota, huame dooce tribum Israelitam ániat chíbejtilammeune tebote.

Huä jita täyahuame Diosta bétana huéeme

²In hermaanom, tūisem emo al-leetua jita obiachisi jiokot máchiraata enchimmeu huë násuk junne. ³Béjem jüneiya: Eme Diosta súalétek obiachisi huémta násuk júnem yánti jíapsinake. ⁴Júnélem yánti jíapsinake, enchim tū jíapsi yúmalatunaké béchíbo, kaita éntok jita enchimmeu bínaké béchíbo.

⁵Senuk enchim násuk jita jüneehuamta áu bëyey, Diostau ä áunake. Huanäi Áapo Dios ä miknake. Bueítuk Áapo yún yore ä miika; kaa ä ámpoleka itom ä mákka, kabeta yeu puaka. ⁶Të Diostat eaka ä áunake. Katë täbuiasi éenake, ínel jíaka: "Jamak kaita nee miknake." Bueítuk

hua kaita súaleme jume bahue máarem jekata naasam huiikë bénasi maachi. ⁷Júneli hua kaita súaleme kaibu jita mabetnake, Señorta bétana. ⁸Huä yoreme guoyik éame kaa áma bíbinhuatu, jum jita ä joäpo.

⁹Huä hermaano kaa béttek jiápsekame áu al-leetuanake, Diosta ä tóboktiakä béchíbo. ¹⁰Të hua rikoapo jiápsame áu al-leetuanake kaita áu bék-riakähui; bueítuk huäri jü ili júya sehua ténavi huakiataku tahanake. ¹¹Bueítuk juka täata kaa huéeläpo tåttasi yeu ä yejtek, hua ili júya huaknake; sehua éntok huénnake. Huanäi hua ä musäla machiakä luutinake. Júneli két tahanake, jü riiko sime ä tékilimpo.

Jita béttesi yoreu huéeme kaachin ériahuame

¹²Tüisi al-leaka tahanake, hua yoreme juénakuú bíchaa yühuaka kutti huéeka tahuakame; bueítuk íneli kutti huéeka tahuakatek, juka jíapsi coroonata mabetnake.

Íkäi Dios jume ä nákemmeu am mik rókaka nok-la. ¹³Senu juënakuú bíchaa yühuakatek kaa ínel jiaunake: “Dios nee juënakun yüük”; bueïtuk Dios kara juënakuú bíchaa yütu, éntok Áapo kaabeta juënakuú bíchaa yuyüa. ¹⁴Ál-la senu ára jioptuatu, juka juëna éerita at ayukä békhibo. Íri juëna éeri éntok ä huíke, ä náyote báreka. ¹⁵Íkäi juëna éerita ayukäpo yeu tomtomte, jü Dios bejri. Íri Dios bejri yahuakatek éntok, áu náu tójaka bürusi áu yáako, huanäi áma yeu tomtinake, jü kókkohuame.

¹⁶In hermaanom ín nákëhui, katem jiöbe. ¹⁷Síme hua tühua mikpo huéeme entok yúmalasi mikpo huéeme jikat bétana huéiye, hua itom Áchay machiriata átteakamta bétana. Áapörikut kaita täbuiiasi anhuame ayka, kía ilikkisi junne. ¹⁸Áapo ä éapo itom bemelasi yáuhuak, ä noki lütüriayi, símem béppa bát itom yoremtunakë békhibo.

Nokta huë páman ä joame

¹⁹Íäri békhibo, hermaanom ín nákëhui, síme yoremem tüisi jíkkaij báreka éénake, kaa läuti nok yómmia báreka éénake, éntok kaa läutipo öomtinake. ²⁰Bueïtuk hua yoremta ómtira kaa Diosta lütüria johua. ²¹Huäri békhibo, juka jaiti máchiraatem omoutenake, éntok huaka kaa huéeläpo juënarata kétchi. Huaka nokta enchimmet ethuakamta, yánti jiápsekem ä mabetnake. Íri ára jiapsita enchim jinëuria.

²²Të huaka nokta huë pámanem ä jonake. Katem kía ä

jíkkaij-leromtu báanake, emesu emo bältattähuaka. ²³Bueïtuk senu juka nokta kía ä jjikkajätek, tē kaa huam nokta huë páman huëtek, íri jü yoreme espeejopo ä pújba bíchamta bénasi maachi. ²⁴Bueïtuk áapo áma áu bíchaka sikätek, läuti áa bea kóptinake áu jáchänakähui. ²⁵Të hua tua leyit suaka ä bíchame, huam súmataka itom búttiahuakapo, éntok jíba áma aneme, kaa kía ä kóptia báreka ä jjikkajame, ál-la ä jo sáyhuäü joame, íri juebena tühuata bínnake, nokta huë páman ä huë békhibo.

²⁶Kía jábe júne enchim násuk áu Dios huáaté tíame, tē kaa áu nín yüeme, kía áu bältattähua, éntok hua ä Dios huáatéu kía kaita bék-re. ²⁷Huä tua kálakosi Dios huáateme, Dios Áchayta bíchäpo, íri ájäria: usi lepem anianake, éntok jámut jókoptulam bem jiokot éapo anianake, éntok ím ániapo juënaraa ayukamta bétana áu suayanake.

Katë enchi ára anianakemtat jíba pupujte

2 ¹In hermaanom, hua itom Señor Jesucristo lóoriata átteakamta enchim súalë békhibo, katem nat béppa chë emo éria. ²Bueïtuk senu yoremta oro anikamta entok bék-rek sánkokamta enchim násuk kibakek, senu éntok póobetaka kaa túrik sánkokamta kétchi, ³huanärem huaka bék-remta sánkokamta al-leaka bichätek éntok ínel áu jíakätek: “Émpë ímí tülku yeesa”; hua póobetau

éntok: "Empo éntok júmü kékka", ö "Ímire ín guókpo yeesa";
4 ¿Jachem kaa emo nat béppa éria, íneli aneka, éntokem juëna éehuamta emo jípurë bétana emo yeu buísse?

5 In hermaanom ín nákëhui, akem ä jíkkaja: ¿Jachu Dios kaa huame poloobem ímí ániapo aneme yeu púala, bem rikomtunaké béchíbo Diosta súalhuäpo?, entok, ¿téhuekapo Diosta reytaka nésahueu ä nákeme am mák rókaka herenciapo bem mabetnaké béchíbo? **6** Të eme huaka póobeta kaitäpo bitcha. ¿Jachu kaa jume rikom juka téktilta kaa yúmalasi enchim béstjuame? ¿Jachu kaa bempo ámëria huame yäurau enchim yeu totojame? **7** ¿Jachu kaa bempo am junneria béis-reka nooka, jume tü téhuam Diosta enchimmet yuktiarim?

8 Eme lítüriapo huaka tua leyta huë páman anëtek, huaka Diosta jíä bénasi: "Emobeu jéla anemtë em emo ériä bénasi ä náknake"; huanärem tüisi ä johua. **9** Të eme kaa nánancha emo ériätek, katem tühuata johua, bueïtuk jü ley enchim nätna kaa tühuata enchim joä bétana. **10** Bueïtuk jábe júne sime leyta yáakätek, tē jáksu huëpo ilikkit júne jíöbekätek, sime leyit jiob-la. **11** Bueïtuk Dios ínel jiaahua: "Jubekäteké kara täbuik juube." Éntok két ínel jiaahua: "Katë jábeta mënake." Éläposë em jubi pátäku kaa täbuik juube, térë jábeta mëako, sime leyta bëppë simla. **12** Inëlem nooka, éntok ínëlem aane, íkäi jüneriaka: hua

ley itom búttiakamta jiäpo ámani itot chúpanake. **13** Bueïtuk jume kaabeta nakjiokolekame áneli két ámeu huéenake, kaabeta bem nakjiokolekä béchíbo; tē hua yore nakjiokolihuame jíba yölataka huéenake, hua noki béttesi yóret chúpahuamta béppa.

Diostat ehuame entok jü tékkil

14 In hermaanom, ¿jita béchíbosu türi, jü Dios ehuame éntok kaa ä joäteko? ¿Jachu hua Dios ehuame ä jípurëu ä jínëunake jäni? **15** Maasen senu hermaanota o hermaanata kaa sánkok, éntok hua chíkti táapo bem buäyeu ámeu bëyeyo, **16** enchim násuk senu ínel ámeu jíätek: "Katem jáchin éaka kaate, eme em súkkaria, éntokem jibuaka jóboa", tē kaa huaka takaahuapo ámeu bëyemta am mikätek, ¿jita béchíbosu türi? **17** Júneli kétchi, jü Dios ehuame kaa ä joätek, jü ä Dios ehuame kaita béis-reka mukilata bénasi tatahua.

18 Të senu jamak ínel jiaunake: "Empo Dios eehuamta jipure, ínapo éntok téktilta johua." Nechë ä bíttua, juka em Dios eehuamta kaita téktilta yáalataka; ínapo éntok enchi ä bittuunake juka ín Dios eehuamta ín tékiliy. **19** Empo ínel ä súale: Dios huépülaí jíbba. Türi juneli; két jume lemoonion ä súale, éntokim máuj-rimmea eme yoyo. **20** ¿Jachë ä jünneria báare, empo yoreme kaa suakame, juka Dios ehuamta kaa tékilmak huémta kaita béis-rehui, éntok ä mukilatukähui? **21** ¿Jachu kaa jü tékiliy tüisi taahuak, itom

áchay Abraham, júnak huaka ä üusi Isaac Diosta mámpo ä tójaka, kabaram súsuahuaï bénasi ä mëbáreka? ²² ¿Jaché kaa jüneiya? Jü Dios eehuame tékilmak náu huéye, entok hua Dios eehuame tékilmak yúmalasi chúppe. ²³ Éntok ímí chúppuk, jü jiojteri ínel jíame: “Jü Abraham Dios ehuamta jipurek, éntok ä Dios ehuamta béchíbo tühuapo näikiahauak”, éntok Diosta amigo ti téhuaahuak.

²⁴ Béjem jüneiya, juka yorempta jü tékiliy Diosta tü yórempo ä näikiähui, kaa hua Diosta súalhuamtay jíbba. ²⁵ Júneli kétchi, huámechii taahuarimmechi jü jámut Rahab büru yorememmak boböyeihui, ¿jachu kaa hua ä tékiliy tühuata jájamek? Bueítuk huame sáyhuakame mabetaka, chë türi böota am nütuak. ²⁶ Jáchin hua takaahua kaa espírituta jípureka mukilatunake, áneli két hua Dios eehuame kaa tékilmak náu huétek, ket mukila.

Jü nínni

3 ¹In hermaanom, katem enchim násuk katim juebénaka yore majtia tiaka annake, jünéaka íkäi tékiakätek chë bétte nokta itot chúpnakéhui. ²Bueítukte sime juebénasi jábem jiápsipo kökosi jojua. Senu ä nokiy kaabeta omtituätek, íri tua jü tü yórem chúpila, éntok ä takaahua ä yüinaké béchíbo áma yuuma. ³Ítalo jume kábäim pepereenatua itom éä páman am kannaké béchíbo. Júnelite sime

bem takaahua ára naa kúaktia. ⁴Ámechem suuhua kétchi, jume barcommechi: jáchin bueereka júne éntok jeka útteakamta am huériay junne, senu ili rueerata timón téamtay aram kúaktiatu, ä sáhuemta ä huë ia páman ä huéenaké béchíbo. ⁵Júneli kétchi jü nínni ilitchika junne, tē buériata johua. Jü tájji ilitchika junne, ijáchin machisi juka júya ániata tátta! ⁶Jü nínni éntok hua táijta bénasi maachi, juënaray ím ániapo ayukamtay tápuni. Huä nínni itom takaahuapo jünakteri, éntok sime itom takaahua chícha machisi tahuariala. Áapo huaka ániat nate chíkola juëna éerita tóbotoboktia, éntok áapo júne infiernoy bëetiari. ⁷Bueítuk sime animal ím buíapo joome, huikichim, bakochim, éntok bahuepo joome junne, aram yekatu, éntok jü yoreme ä útpeará bétuk am jípure; ⁸tē kíá jábe yoreme junne ä nínni kaa yüe; íkäi juënaraata senu kara ä kétcha; hua jóuguo áy kókókko huamtay tápuni. ⁹Jü níniyite Dios Áchayta bétana tühuata nooka, éntakte áy juënak nooka, huame yoremem batte Diosta bénasi yáarimmechi. ¹⁰Huépul tempo yeu sisime jü tü nooki, éntok hua juëna nooki. In hermaanom, íri kaa íneli huéepo yúmala. ¹¹¿Jachu huépu bääm yeu pótäpo huame bää chökom éntok bää kákkaam áma yeu huéenake jäni? ¹²In hermaanom, ¿jachu hua chuna óguo két jume oliivo takam jípunake jäni? O, ¿jume páras óguom chuna takam jípunake?

¡Ée; kaibu! Júneli kétchi, baubää chökom yeu huëpo bää kákkam kaa áma yeu huéenake.

*Huä tua jita täyahuame
jikat bétana huéiye*

13 ¿Jábesu enchim násuk tüisi jita ára áu joale, éntok jita áu täya tñiya? Yeu ä buíjnaké, tüisi áu niuyeka kaa buéresi áu ériaka. **14** Të eme emo chibureka kaa emo bíbit péätek, éntok emo ée bék-rihuamta enchim jiápsipo ayuak, katem jita emo täyale, bueütukem lítüriata bék-reka nooka. **15** Bueütuk íri llë bénaka täyahuame kaa jikat bétana huéiye; ál-la ím buíapo joome; yoremata kóba súahuäpo yeu simlataka, diablo ä áttiak. **16** Bueütuk kaa emo bíbit péehuäpo náu omtihuäpo, éntok emo ée bék-huäpo, huämi ayka jü naa mûksi huéeme éntok sime hua kaa tñhua. **17** Të hua tüisi jita ára joame jikat bétana huéeme bát huëpo tñhua áusüli; chûkula yánti jiapsihuamta huéria; náksi maachi; türi; yore jikolihuamtay tâpuni; éntok tü anhuamta chûppa. Tua lítüriata itom téjhua, éntok kaa yore bâittähua. **18** Jume yánti jiapsita jariame yánti jiapsitam eecha, juka lítüriata jichupaa békïbo.

Ími ániapo ayukamta tñrihuame

4 **1** ¿Jáksu yeu huéiye hua náu nássuahuame éntok náu nok nássuahuame enchim násuk ayukame? ¿Jachu kaa huame juëna éerim enchim jiápsipo ayukamta bétana huéiye, hua

enchim jíapsi náyoteme? **2** Jítem jípu péiya, të kaitém jípure; yorem súuhua, éntokem kaa huéeläpo jåbetat jita ínnëa, éntokem kara ä yuumä. Nássuäem éntokem át tekipanua, tem kaa ä jípure jita enchim áttea péähui, bueütukem kaa Diostau ä aahua. **3** Jítem aahua, tem kaa ä mabeta, bueütuk kaa tñhuata békïbem ä aahua, enchim áy emo al-leetuahuäpo ä kima báreka. **4** ¡Eme Diostamak kaa lítula jiápsame, yoremem kaa huépülak jíba jubekame! ¿Jachem kaa jüneiya, juka kaa tü éerita ím ániapo ayukamta guojaahuame Diosta bék-reka kathuähui? Kíaliku jábe junne huaka kaa tü éerita ím ániapo ayukamtat huée bâareme, Diosta bék-reka tatahua. **5** Eme jamak juka jiojteta kíia ínel ä jíä bénasi éiya: “Jü Espíritu, Diosta itot órekähui; íri éntok jíba itom áttea péiya.” **6** Të Áapo chë yún tñhuata yore miika. Íäri békïbo ínel jiaahua: “Dios huame emo buere ériame bék-reka huéiye, éntok huame kaa emo buere ériammeu tñhuata johua.” **7** Diosta éä pámanem ä mámpo emo tójaka, diablotá bék-reka óusi jápte; huanäi enchim tö bútinake. **8** Diostahuem rúkte; Áapo éntok enchimmeu rúktinake. Emée juëna yóremem emodem mám báksia; eme éntok guoyik éame, enchim jiápsipem huépülsi jíba emo jípure. **9** Sirokäem; katem emo al-leetua; buanäem. Enchim achimem buanimpö kúaktia, éntok enchim al-leäu sirokhuäpo kétchi. **10** Señorta bétukem emo jípure; Áapo éntok enchim

tóboktianake, tühuata enchimmeu yáaka.

Hermaanotat nokhuame

11 Hermaanom, katem jájana nat nooka. Huä hermanotat jájana nokame entok ä hermaano nánätuame, leyta bék-reka nooka, entok leyta nánätua. Të empo leyta nánätuätek, katë leyta huë páman huéyiye, ál-lë yäurapo emo yéyecha. **12** Huépülay jíba hua leyta yore mákame, ára yore jínëume, entok ára yore tärutuame. Të, ¿empo? ¿Jábesäe, täbuik em nátuanakë békibö?

Katem yoko taahuarit emo jiapsi máchile

13 Nechem jíkkaja, eme huame ínel jíame: “Éni entok yokote áman pueblou kannake; huanäite huásuktiapo áman aneka jita néñkinake entok jita kobanake”, **14** kaa jünéaka yokoríapo jita bénak ayunakéhui. Bueituk, ¿jítasä hua itom jiapsähui? Lütüriapo kía báij huéchiriata bénna, jáchin huäri chúbala jíba yeu mamachia. Huanäi läutiposu kaitatunake. **15** Júnëlem jíätek chë túri: “Juka Señorta ínel éay, jíapsinakete, éntokte íkäi yáanake, o jita täbuik junne.” **16** Të éni emoem úttile, emo buere ériaka. Sime hua ílë bénaka emo úttihuame kaa túri. **17** Huä tühuata täyaka, entok kaa ä joame, kaa tühuapo aane.

Jume riikom yore jiokot joame bék-rihuame

5 **1** Nechem jíkkaja, eme riikom! Buanäem, éntokem

buan chaaye, jü jiokot éehuame enchimmeu yúmanekemta békibö. **2** Huä enchim rikoa moyira, entok hua enchim sánko buiichia téepärim ä buäla. **3** Huä enchim ooro entok enchim tómi tósali poposíhuila; hua ä poposíraa éntok enchim yeu buísse. Ínëli huaka sìmeta enchim jípurëu táijpo bésteka enchim tejalnake. Juebena tómitem náu tóij-la; huame taahuarim éntok béra yúmase. **4** Én éntok chaaye, hua tékil békjhua, huame tekipanualeerom enchim buíampo chúpukamta tóboktiakame kobari, am báitattähuaka kaa enchim am békjuakähui; éntok hua jiokot ujbuanhuaame etta tóboktiakame bétana huéeme hua Señor chë sìmem bëppa nésahuemta nákapo huéchila. **5** Kíalem jájana jiápsaka, emo al-leetua ímí buíapo, entok enchim éä páman jiápsak. Jíapsipem emo áuhuriak, huakasim áuhuriahuä bénasi. Én éntok béra yuuma, huakasim súanähui. **6** Huä tü yóremtachem nokta béttesi chúppak, éntokem ä mëak; áapo éntok kaa áu nok-riak.

Yántem jiápsa, Diostau oraciompo nokaka

7 Huäri békibö, hermaanom, yántem jiápsa, Señorta yepsäu tájti. Áachem suuhua, jáchin hua et-leero huaka buíapo chúpemta boobinnake, boobíchaka yánti jiápseka huaka yúkuta bathuemta éntok chükula huéchëu tájti. **8** Enchimmet két ayunake, hua yánti jíapsihuame, éntokem huaka enchim jíapsi chë tutti yéetcha;

bueituk hua Señorta yebijnakeu kaita nápat bëye. ⁹Hermaanom, katem nat nooka, kaa béttesi nokta enchimmet chúpatunaké bëchibö; ínëli jü Juez puertapo huéiyek. ¹⁰In hermaanom, profeetammechem suuhua, bueitukim jiokot éehuamta éntok yánti jíapsihuamta jipurey, huame Señorta téhuampo nokakame. ¹¹Én éntok, të am úttile, tühuata am mabetak tíaka, huame óusi éaka jiokot máchiraata bíchakame. Béjem ä jíkkaij-la, jáchin juka Jobta yánti jíapsekähui, éntok jáchin juka Señorta áa bétana éähui; bueituk Áapo tüisi yore jiokolë, éntok yore beu jita ínnëa.

¹²Të sïmeta béppa, ín hermaanom, katem téhuekata téhuampo nooka, o buíata téhuampo, o jita täbuik téhuampo junne. Ál-la huépulsem lítüriata nooka: jü em “jehuiteria”, jehuituake; jü em “ée”, éetunake, kaa béttesi nokta enchimmet chúpatunaké bëchibö.

¹³Senu enchim násuk jiokot éätek, Diostau oraciompo noknake. Senu al-leätek, buiknake, Diosta úttileka.
¹⁴Senu enchim násuk kökorëtek, jume igleesiapo yoiyöturim nau

núnunake; éntokim Diostau ä buanianake, aceiteta át tekaka, Señorta téhuampo. ¹⁵Huä huitti Diostat éehuaka emo buaniahuame ä jínëunake, huaka kökoremta. Jü Señor éntok ä yéchanake, entok huaka juënaraata ä yáalatuk júne át jiokoritunake. ¹⁶Huame kaa tühuam enchim yáarim, náhuem yeu am buíjake, éntokem Diostau emo buanianake, enchim türinaké bëchibö. Huä tü yóreme tü jiápsekame Diostau buanätek, íri Diostau buanhuame útteata jípure. ¹⁷Jü profeta Elías ito bénasi yóremtaka, éeripo ito bénakay. Të Diostau buaanak, chíkti ä jíapsimaki, kaa yúknaké bëchibö. Huanäi ím buíapo kaa yúkkuk, báij huásuktia áma búsan metpo. ¹⁸Júchi éntok Diostau buaanak; huanäi téhueka yúkuta äbo kóm bíttuak. Huanäi buíapo jita chíppuk.

¹⁹Hermaanom, senu enchim násuk huaka lítüriata öbialataku huëtek, senu éntok ä kúaktiakätek, ²⁰jüneenake: hua kaa tüisi huémta kúaktiaka böö türikun yeu ä tójame, huépul jíapsita kókkohuamta bétana jínëunake, éntok juebena kaa tühua yáarimmet jiokorituna.